

ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ 5

Α. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΤΟ ΕΦΟΠΛΙΣΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Προηγούμενα ΤΕΤΡΑΔΙΑ

No 1 ΝΙΚΟΛΗ--'Η τελευταία περίοδος στην 'Ελλάδα

No 2 ΝΙΚΟΛΗ--'Αντίσταση καί μορφές αγώνα

No 3 --- Μικρό Οικονομικό Λεξικό

No 4 ΝΟΜΙΚΟΥ-- 'Η επίθεσις τῆς Δικτατορίας
κατά τῶν ἐργαζομένων.

ΜΕΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Ἡ ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν Ναυτιλία καταλαμβάνει τὴν 7η θέσιν σὲ ὅλην κληρο τὸν κόσμον. Μαζὶ μὲ τὰ ὑπὸ ξένην σημαίαν, κυρίως Λιβερίας καὶ Παναμᾶ ἔχει τὴν πρώτη θέσιν ἢ τὴν δευτέρην μετὰ τὴς ΗΠΑ. Μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ 1968 ἀποτελεῖται ἀπὸ περίπου 3000 πλοῖα χωρητικότητος 24.000.000 τόνων.

Ἐξ αὐτῶν τὰ 150 εἶναι προπολεμικῆς κατασκευῆς
τὰ 200 τῆς ἐποχῆς τοῦ πολέμου, κυρίως Λίμπερτυ
τὰ 750 μεταξὺ 1946-1955
τὰ 650 μεταξὺ 1956-1965
τὰ 200 μεταξὺ 1965-1968

ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα 17 εἶναι ὑπερωκεάνεια, 200 ἐπιβατικὰ καὶ τὰ ἄλλα ἀλιευτικὰ ποντοπόρου ἀλιείας, ναυγσωστικὰ, μικρὰ φορτηγά, φέρυ-μπῶτ, φυγεῖα, ρευουλικά.

Τὸ 1967-1968 παραγγέλθηκαν ἀπὸ Ἕλληνες πλοιοκτῆτες 200 πλοῖα, συνολικῆς χωρητικότητος μεγαλύτερης τῶν 13.000.000 τόνων, σὲ λατινικὰ καὶ εὐρωπαϊκὰ ναυπηγεῖα. Τὰ περισσότερα εἶναι σοῦπερ-τάνκερ χωρητικότητος ἄνω τῶν 200.000 τόνων. Ἡ ἀξία τῶν παραγγελιῶν αὐτῶν ἀνέρχεται σὲ ἐξήντα δισεκατομμύρια δρχ., δηλαδὴ μιᾶμισι φορὰ ὅσο ὅλος ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Οἱ παραγγελίαι ἀπίσης, ἐπεκτείνονται στὰ νεώτερα πλοῖα τύπου Κοντέϊνερς καὶ νεο-Λίμπερτυ. Περίπου ἑκατὸ τέτοια παραγγέλθηκαν τὸ 1968 ἐνῶ ἤδη 50 κυκλοφοροῦν σὲ ὅλες τὴς θάλασσες.

Ὁ ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας στόλος στὸ μεγάλο του μέρος εἶναι μοντέρνος. Τὰ τεράστια σοῦπερ τάνκερς, νέο-Λίμπερτυ, Κοντέϊνερς, ἀλιείας, εἶναι κινούμενα αὐτοματοποιημένα ἐργοστάσια, δέν στηρίζονται πλεόν μόνον στὴν προσπάθεια καὶ ὑπερεκμετάλλευση ἑνὸς πολυπληθοῦς πληρώματος, ἀλλὰ στὴν μεγάλη ἐπένδυση. Τὰ σοῦπερ-τάνκερ ἐργάζονται μὲ μερικές δεκάδες ἀνθρώπους γιὰ πλήρωμα καὶ φτάνουν στὸν ἀσύλληπτο χρόνον ἀδριάσματος καὶ γεμίσματος σὲ 8 ὥρες. Αὐτὸ βέβαια κάνει ὀδυνηρὴ τὴν ζωὴ τοῦ πληρώματος, παρ' ὅλη τὴν βελτίωση τῶν ὁρῶν διαβιώσεως στὰ πλοῖα. Μοιάζουσιν σὰν κινούμενες φυλακὲς ὅπου εἶναι δυνατόν ἓνα πλήρωμα νὰ ἐργάζεται γιὰ χρόνια χωρὶς ποτὲ νὰ κατέβει σὲ λιμάνι.

Ἀπὸ τὰ παλαιὰ πλοῖα πολλὰ θὰ εἶχαν ἤδη ἀποσυρθεῖ σὰν ἀντιοικονομικὰ στὴν ἐκμετάλλευσή τους. Ἐκεῖνο ποὺ τὰ κρατᾷ ἀκόμα καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ πραγματοποιοῦν σημαντικὰ κέρδη εἶναι τὸ κλείσιμο τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ. Μὲ τὸ τελευταῖο αὐτὸ γεγονός ἐφελήθησαν τεράστια ποσὰ οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν τάνκερς καὶ ὅλων τῶν ἄλλων πλοίων ἐπίσης. Ἀνέβηκαν τόσο πολὺ ἀμέσως οἱ ναῦλοι, ὥστε σὲ μερικές περιπτώσεις νὰ βγάδουν τὴν ἀξία τοῦ καραβιοῦ σὲ 2 ταξίδια.

Πόση ἀξία ἀντιπροσωπεύει αὐτὸς ὁ στόλος; Κανένας δέν μπορεῖ νὰ ἀπαντήσῃ συγκεκριμένα. Περίπου μποροῦμε νὰ υπολογίσουμε ὅτι ἡ συνολικὴ ἀξία τοῦ ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας στόλου ἀνέρχεται σὲ 120-130 δισεκ. δρχ. ἐνῶ τοῦ συνόλου τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας σὲ ἰδιωτικὰ χέρια περίπου σὲ 60-70 δισεκ. δρχ.

Πόσα εἶναι τὰ κέρδη τῶν ἐφοπλιστῶν; Ἐδῶ εἶναι ποὺ δέν μπορεῖ νὰ δοθεῖ καμία ἀπάντηση, ἔστω καὶ κατὰ προσέγγιση. Εἰς μόνον ποὺ εἴρουμε εἶναι περίπου τὸ μέρος ποὺ ἔρχεται στὴν Πλατὰ. Ἀπὸ τὸν ἐμπορικὸν στόλον τὸ ἑσόδο κατὰ κατηγορίας εἶναι,

	1965	1966	1967
Εμβάσματα έφοπλιστών	93,6	113,9	122,4
Εμβάσματα ναυτιλομένων	36,7	37,5	41,0
Ανεφοδιασμός- Επισκευές	5,8	5,5	11,2
Είσοφορές ΝΑΤ	4,9	4,7	15,0
Ναύλος έμπορευμάτων	17,2	17,7	20,8
Φορολογία έφοπλισμού	0,6	0,5	0,6
Είσιτήρια έπιβατών	5,0	2,7	3,4

Σύνολο
(σε εκατομ. δολάρια)

163,8 182,5 214,4

Για τὸ 1968 ὑπολογίζεται ὅτι ἀνέρχεται σὲ 230 ἐκ. δολ. περίπου

Ἀπὸ τοὺς μισθοὺς τῶν ναυτεργατῶν καὶ ἀξιοματικῶν μόνον τὸ 20% ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα. Τὸ ὑπόλοιπο μένει ἔξω, κατατεθημένο σὲ ξένες τράπεζες. Ἡ δικτατορική κυβέρνηση ποὺ τόση ἀνάγκη ἔχει γιὰ ξένο συναλλαγμα, ἐξέδωσε εἰδικὸ νόμο μὲ τὸν ὁποῖον οἱ ναυτιλόμενοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ καταθέσουν τὰ λεφτά τους σὲ εἰδικὸ λογαριασμὸ, μὲ δικαίωμα ἐπανεξαγωγῆς ὅποτε θέλουν.

Τὸ σύνολο τῶν ἐργαζομένων στὰ πλοῖα τὸ τέλος τοῦ 1968 ἦταν 92.500 σὲ ἑλληνικὲς καὶ ξένες σημαίες, ἀλλὰ ἀσφαλισμένοι στὸ ἑλληνικὸ Ναυτικὸ Ἀπομαχικὸ Ταμεῖον.

Στοὺς παραπάνω ἀναφερόμενους ἀριθμοὺς πλοίων ἀπὸ τὰ πλοῖα ἀλιείας περιλαμβάνονται μόνον τὰ ποντοπόρου, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἀλιευτικὰ συγκροτήματα Μεσογείου. Τὰ παρακτίου ἀλιείας δὲν ἀναφέρονται. Ἐπίσης οἱ ἐργαζόμενοι σ' αὐτὰ δὲν συμπεριλαμβάνονται.

Ἐκτὸς τῶν γραφείων τῶν ἐταιρειῶν ποὺ ἔδρεθουν στὴν Ἑλλάδα, συγγενεῖς ἐπιχειρήσεις ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Ναυτιλία μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν τὰ Ναυπηγεῖα καὶ τὰ διάφορα μηχανουργεῖα, λεβητοποιεῖα κλπ. ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ ἐπισκευές πλοίων.

ΓΕΝΙΚΑ

Τὰ ἐξελιγμένα καπιταλιστικὰ κράτη ἀπομυζοῦν εἰσόδημα τῶν καθυστερημένων χωρῶν πουλώντας μηχανές καὶ ὀλόκληρα ἐργοστάσια ἀκόμα. Σὲ πολλές περιπτώσεις πουλᾷνε ὑπηρεσίες. Π.χ. ἡ Ἀγγλία κρατᾷ τὶς Ἀσφάλειες ἑνὸς μεγάλου μέρους τοῦ κόσμου. Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία εἶναι ἐπίσης κέντρα νομισματικῶν ζωνῶν, τῆς στερλίνας καὶ τοῦ φράγκου, πρῶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι κάνουν τὸν τραπεζίτη στίς πρῶν ἀποικίες τους, κι' αὐτὸ ὄχι βέβαια δωρεάν. Δηλαδή ὁ κάθε "ἐθνικὸς" καπιταλισμὸς, αὐτὴ τὴ στιγμή μὲ τὸ νὰ πουλᾷ μηχανές καὶ ὑπηρεσίες στίς καθυστερημένες χῶρες, ἀκόμα καὶ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες, ἐκμεταλεύεται ἕνα μέρος τῆς υπεραξίας ποὺ δημιουργεῖται σ' αὐτές τὶς χῶρες καὶ τὸ χρησιμοποιεῖ στίς δικές του ἐθνικὲς καὶ διεθνεῖς συναλλαγές.

Μὲ αὐτὴ τὴ μικρὴ σημείωση ἐρχόμαστε στὸ χαρακτῆρα τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας. Ἡ Ἑλλάδα δὲν ἐξάγει μηχανές καὶ ὑπηρεσίες (ἐκτὸς τὶς τουριστικὲς). Ἀλλὰ ἐξάγει τὶς ὑπηρεσίες τῆς Ναυτιλίας τῆς ποὺ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ ἄλλες χῶρες, τὶς πλεονεκτήματα καθυστερημένες ἢ σοσιαλιστικὲς. Μάλιστα, θὰ μπορούσαμε νὰ ἀναφέρουμε, ὅτι κακῶς τοποθετεῖται ἡ Ναυτιλία στίς ὑπηρεσίες. Μόνον τὸ μέρος ποὺ ἀπασχολεῖται μὲ τουριστικὲς καὶ ἐπιβατικὲς μεταφορὲς πρέπει νὰ τοποθετεῖται σ' αὐτὴ τὴν

κατηγορία. Τό υπόλοιπο πάει στη βιομηχανία, αφού κάθε μεταφο-
ρά που γίνεται για την επιβοήθηση της βιομηχανικής παραγωγής
προστίθεται στην αξία των εμπορευμάτων που παράγονται. Η Ελ-
λάδα δηλ. εξάγει υπηρεσίες μεταφορών, όπως άλλες χώρες εξάγουν
μηχανές.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΙΕΣ

Μέχρι σήμερα οι Έλληνες οικονομολόγοι είχαν παραγνωρίσει τον
ρόλο του εφοπλιστικού κεφαλαίου μέσα στην ελληνική οικονομία.
Ενώ αφιέρωναν μεγάλα άρθρα για την παραμικρή αύξομείωση των
ελληνικών εισαγωγών-εξαγωγών, ενώ ασχολούντο με την εξέλιξη
της Γεωργίας μέχρι σε μικρά λεπτομερειακά θέματα, και άλλα τέ-
τοια, δεν σκεφτόντουσαν να μελετήσουν κατά βάθος τον ρόλο του
εφοπλιστικού κεφαλαίου στην όλη εξέλιξη της ελληνικής οικονο-
μίας. Υπήρχε η τάση να γίνεται μιά αφαίρεση αυτού του μεγά-
λου όγκου από το σώμα της ελληνικής οικονομίας, σαν κάτι ξέ-
νου, μακρυνού, μη ελληνικού παράγοντος, που κατά σύμπτωση οι
διαχειριστές του, οι εφοπλιστές, είχαν ελληνική καταγωγή. Ή-
ταν για τους φανατικώτερους οπαδούς της "καθυστερημένης" Ελλά-
δος, ένα ποσόν ακαθόριστο, που δεν έπαιζε κανένα ρόλο. Για
κείνους που σκεφτόντουσαν πιο νεωτεριστικά, ήταν ένα κεφάλαιο
έκτος Ελλάδος που δεν έπρεπε να λογαριάζεται παρά μόνον συμ-
πτωματικά μέσα στους άδηλους πόρους της οικονομίας μας.

Υπάρχουν βέβαια μερικές ιδιομορφίες που μπερδεψαν μέχρι τώ-
ρα τους οικονομολόγους και τους πολιτικούς.

α) Τό μεγαλύτερο μέρος αυτού του κεφαλαίου είναι κινούμενο έξω
του έθνικου του χώρου, μακριά από την Ελλάδα. Αυτός όμως ο
παράγων, από πολλά χρόνια, έχει πάψει να παίζει έναν πρωταρχι-
κό ρόλο. Κανείς δεν ξέρει σήμερα αν οικονομικά μεγαθήρια όπως
ή FIAT, έχει περισσότερα κεφάλαια στην Ιταλία ή σε άλλες χώ-
ρες, μεταξύ των οποίων και η Ρωσία τώρα. Η ESSO, ή STANTART,
ή AGIP, ή PESSINEY, ή PIRELLI και τόσες άλλες, έχουν τό μεγαλύ-
τερο μέρος των κεφαλαίων τους, πετρελαιοπηγών, διυλιστηρίων,
έργοστασίων, έξω από τις χώρες καταγωγής τους. Κι όμως είμαστε
έτοιμοι να κατατάξουμε αυτές τις επιχειρήσεις στις χώρες κατα-
γωγής τους. Ιταλικές, αμερικανικές, γαλλικές κλπ. κλπ.

Από την άλλη πλευρά δεν είναι και όλο το εφοπλιστικό κεφά-
λαιο έξω από την Ελλάδα. Από τις στατιστικές είδαμε ότι μερι-
κά από τα κεφάλαια αυτά έρχονται στην Ελλάδα, που επενδύονται
όλα αυτά. Δεν ξέρουμε ακριβώς. Μην ξεχνάμε όμως πως μερικές από
τις μεγαλύτερες ελληνικές επιχειρήσεις ανήκουν σε Έλληνες εφο-
πλιστές. Ολυμπιακή Εταιρεία, Ναυπηγεία Σκαραμαγκά, Ελευσί-
νος, Εμπορική Τράπεζα Ανδρεάδη και άλλες. Ανόμα μεγάλες ιδιο-
κτησίες σαν τον Σκορπιό, τη Σπερσοπούλα, τους Πεταλιούς, τα Χιώ-
τικα, τα Αξιώτικα.

β) Τό ότι ένα μικρό μέρος των κερδών αυτού του κεφαλαίου ελίσσ-
χεται στην Ελλάδα. Τί γίνεται τό υπόλοιπο; Μήπως επενδύεται σε
καμιά άλλη έθνικη έστια; Οικονομικά βέβαια όχι στην Λιβερία
και τον Παγορβ του εξακολουθούν να είναι λαίλαγα φτωχές χώρες,

παρ' όλο πού στά χαρτιά τους έχουν τόσο μεγάλο στόλο, άνισή σβήτητα ένα μέρος επενδύεται σέ ξένες χώρες. Αυτό κάνει καθε καπιταλιστής. Καί αν οί έλληνες βιομήχανοι ήταν τόσο μεγάλοι, ασφαλώς κι αυτοί θα επενδύανε σέ ξένες χώρες. Το μεγαλύτερο μέρος των έφοπλιστικών κερδών πηγαίνει σέ νέες επενδύσεις. Άρκεϊ κανείς νά δει τό τεράστιο τοννάρι πού άνεπτυξαν τά τελευταία 25 χρόνια για νά καταλάβει. Έκαναν τρομερούς συνδυασμούς, μεγάλα παιχνίδια, μέ μεγάλες πιστώσεις. Έκρεταλλεύτηκαν κατά τόν άποδοτικώτερο τρόπο τόν έλληνα ναυτικό, αυτόν πού έχει τήν μεγαλύτερη παράδοση στην θάλασσα. Στηρίχτηκαν σέ ένα ελληνικό ναυτικό προλεταριάτο μέ ειδίκευση καί παράδοση γενεών καί γενεών στην θάλασσα. Καί οί επενδύσεις τους συνεχώς μεγάλωναν καί μεγαλώνουν. Αύτή είναι πού οναμάζουν έμποιλία του ελληνικού έφοπλισμού. Οί παλιοί έλληνες καπεταναίοι είχαν τήν μεγαλύτερη πείρα καί τό καλλίτερο προσωπικό στά χέρια τους. Αλλά καί κάτι άλλο. Οί έλληνες έφοπλιστές επαιξαν πάντα μέ τήν φριχτή προοπτική του πολέμου καί σ' αυτό άπεδείχθησαν άριστοι πολιτικοί. Ξέρουν ότι όσο ύπάρχει αυτό τό σύστημα θα ύπάρχουν έστίς πολέμου καί άναταραχής από τίς όποιες θα έπωφελούνται. Κορέα, Βιετνάμ καί Σουέζ από δυό φορές, Κούβα καί άλλες πολλές περιπτώσεις, τούς απέφεραν τεράστια κέρδη. Το ελληνικό έφοπλιστικό κεφάλαιο, σέ ένα μεγάλο μέρος του ζει από τόν πόλεμο. Είναι στην πρώτη γραμμή των διεθνών εμπόρων του θανάτου.

γ) Πρέπει νά κατατάξουμε τό έφοπλιστικό κεφάλαιο στό έθνικό καπιταλιστικό της Ελλάδος. Καί πιδ συγκεκριμένα νά θεωρήσουμε τούς έφοπλιστές σαν έλληνες καπιταλιστές. Νά τούς διαχωρίσουμε δηλαδή, από κάποιο άλλο έθνικό κεφάλαιο. Τά έρωτήματα αυτά μπήκαν από χρόνια στην Ελλάδα. Από άποψη διαβατηρίων, οί περισσότεροι έχουν καί ελληνικά. Αλλά αυτό δέν έχει καμιά σημασία σήμερα. Οί περισσότεροι οίκονομολόγοι καί πρό πάντων της άριστερας, τούς τοποθετούσαν έξω της Ελλάδος, δέν τούς λογάριαζαν καθόλου στίς προοπτικές τους. Έν συνεχεία καί τά κόμματα άγνοούσαν αυτόν τόν "κοσμοπολιτικό" παράγοντα. Η άπάντηση βέβαια δόθηκε σκληρή στίς 21 Απριλίου 1967. Οί έλληνες έφοπλιστές στάθηκαν δίπλα στή Χούντα. Ήταν οί μόνοι πού τήν υποστήριξαν. Επαιξαν τόν ρόλο τους στην Ελλάδα πολύ πιδ καθαρά άπ' ότι τά άλλα στρώματα. Τώρα όποιος έξακολουθει, μετά άπ' αύτά τά γεγονότα, νά κάνει άφαίρεση του έφοπλιστικού κεφαλαίου από τήν Ελλάδα, άς άφαιρέσει καί όλόκληρη τή Δικτατορία κι άς πεϊ πώς δέν υπήρξε ποτέ. Άλλωστε δέν είναι ή πρώτη φορά πού τό έφοπλιστικό κεφάλαιο τάραξε τήν Ελλάδα. Μάμήν ξεχνάμε τήν υπόθεση των 100 Λίμπερτυ του 1946 καί τά σκάνδαλα Άβραάμ. Καί πιδ πίσω ήταν ό Σοφοκλής Βενιζέλος, έφοπλιστής κι αυτός. Αύτή τή φορά όμως, μέ τή Δικτατορία, τάραξαν για καλά τήν Ελλάδα.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ελάχιστοι επίσης πρόσεξαν τά περασμένα χρόνια τούς ρυθμούς είσαγωγής έφοπλιστικού συναλλάγματος στην Ελλάδα. Είδαμε μερικούς άριθμούς παραπάνω. Εφ' όσον λοιπόν, αύξαινε μέ τόσο γρήγορο ρυθμό, δέν θα έρχόταν ή στιγμή νά παίξει τόν ρόλο του,

Καί ἂν αὐτά ἦταν τὰ ἐπίσημα κεφάλαια πού ἐρχόντουσαν, πόσα ἦ-
ταν τὰ ἀνεπίσημα, Δυστυχῶς στήν ἐλληνική οἰκονομία δέν ἔχουμε
ἀκριβεῖς στατιστικές γιά νά ξέρουμε. Ἀλλά ἦταν λογικό ἦταν
οἱ μεγάλοι ἐφοπλιστές χτίζουν τὰ παλάτια τους στήν Ἑλλάδα,
νά θέλουν καί κάποια πολιτική "ἐξασφάλιση", "τάξη" καί "σταθε-
ρότητα". Αὐτοί δέν ἐνδιαφερόντουσαν γιά τήν Δημοκρατία, ὅπως
μπορεῖ νά ἐνδιαφέρεται τό βιομηχανικό ἢ τό τραπεζιτικό ἀκό-
μα κεφάλαιο. Οἱ βιομήχανοι χρειάζονται οἰκονομικά τήν Δημοκρα-
τία, γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν ἐπιχειρήσεών τους. Ἐκτός βέβαια,
ἂν ὑπάρχει κίνδυνος γιά ὁλόκληρο τό κοινωνικό καθεστῶς, ὅπο-
τε καταφεύγουν στήν Δικτατορία. Οἱ ἐφοπλιστές δέν χρειάζονται
τήν Δημοκρατία. Αὐτοί ἔχουν τίς δουλειές τους σέ ὅλο τόν κό-
σμο. Ἐκεῖνο πού ἤθελαν ἦταν μιᾶ σιγουριά δικτατορική στόν
ἐλληνικό βράχο. Σάν τοὺς παληοὺς ὑδραίους. Καί νά πηγαίνουν
νά διασκεδάζουν στήν "πατρίδα". Καί οἱ Ἕλληνες νά χάσκουν
μέ τὰ "λεβεντόπαιδα" πού παράγει ὁ τόπος μας. Πόυ τοὺς φέρ-
νουν καί σπουδαῖες νῦφες, ξακουστές. Κι ἄς σφίγγουν τό ζωνά-
ρι κάτω ἀπό τοὺς συνταγματάρχες.

ΕΦΟΠΛΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΧΟΥΝΤΑ

Τό ἐφοπλιστικό κεφάλαιο δέν μποροῦσε νά συνδεθεῖ μέ τήν μεγά-
λη Χούντα τοῦ βασιλεῖ καί τῶν στρατηγῶν πού προετοίμαζε τό δι-
κό της πραξικοπήμα μετά τίς ἐκλογές. Τά ἀνάκτορα καί οἱ στρα-
τηγοί ἦταν περισσότερο συνδεδεμένοι μέ τό τραπεζιτικό καί βιο-
μηχανικό κεφάλαιο. Διατηροῦσαν σχέσεις καθημερινές, ἦταν στά
ἴδια σαλόνια. Ἀποτελοῦσαν τήν ἴδια μόνιμη, ἀπό παλαιά "ἀριστο-
κρατία" πού δέν εἶχε πολύ σχέση μέ τήν νεοπλουτοκρατία τῶν "χυ-
δαίων" ἐφοπλιστῶν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Νιέρχος διατηροῦσε στε-
νές σχέσεις μέ τὰ ἀνάκτορα. Σέ σημεῖο πού πρὶν μερικά χρόνια νά
στείλει ἕναν ἀπό τοὺς διευθυντές του, τόν Χουρμούζιο, κατ'εὐ-
θεῖαν στήν γραμματεία τῶν ἀνακτόρων. Ἐνας ἄλλος κάποτε τόλμη-
σε νά ζητήσῃ τό χέρι τῆς πριγκίπισσας Εἰρήνης. Ἀλλά αὐτές ἦ-
ταν μεμονωμένες περιπτώσεις. Οἱ ἐφοπλιστές παρ' ὅλο πού εἶχαν τήν
ἄνεση νά γυρίζουν σέ ὁλόκληρο τόν κόσμο, δέν ἔπαιρναν πραγμα-
τικά μέρος στήν ἰδιαίτερη κοινωνική ζωή τῆς μεγάλης ἐλληνικῆς
πλουτοκρατίας. Γι' αὐτό τοὺς βόλευαν καλλίτερα οἱ μικροί συντα-
γματάρχες, χωρίς κοινωνικούς δεσμούς, πού ζήταγαν μιᾶ ὁποιαδή-
ποτε ὑποστήριξη. Τήν ἐκλιπάρησαν στά ἀνάκτορα, στό τραπεζιτι-
κό καί βιομηχανικό κεφάλαιο. Τοὺς τήν ἀρνήθηκαν. Κανείς ἀπάύ-
τους τοὺς "ἀριστοκράτες", οὔτε πρὶν, οὔτε μετά τό πραξικοπήμα
δέν ἔβαλαν στά σαλόνια τους τοὺς μικροὺς ἐπαρχιωτές, μικρόμνα-
λους, συντηρητικούς συνταγματάρχες. Ἀλλωστε αὐτοί δέν ἦταν καί
σέ θέση νά παρακαθήσουν σέ τέτοιες συντροφίες. Τά οἰκονομικά
τους καί ἡ ἐκπαίδευσή τους ἦταν διαφορετικές. Μὲ τοὺς ἐφοπλι-
στές ὅμως ἦταν ἄλλοιῳ. Αὐτοί οἱ "ξένοι" τῆς ἐλληνικῆς κοινωνί-
ας, πού διαγωνιζόντουσαν στήν ἀπίδειξη πλούτου, ἀλλά πού εἶχαν
τήν νοοτροπία τοῦ αὐτοδημιουργήτου παιδιοῦ τῆς "πιάτσας", πού
ξέρεῖ νά τὰ "σπάει" καί μπορεῖ νά πληρώσει μυθῶδη ποσά γιά νά
κουβαλήσῃ Ἕλληνες πουζουξήδες δευτέρας τάξεως νά τόν διασκε-
δάσουν στό Χίλτον τοῦ Λονδίνου, ἦταν σέ θέση νά καταλάβει τοὺς
συνταγματάρχες καί τόν πόνο τους, καί πρὸ παντός τό αἶσθημα κα-
τωτερότητός τους. Σ' αὐτό, τουλάχιστον, ἦταν ἴδιοι. Ποτέ καί οἱ
δύο κατηγορίες δέν ἔγιναν δεκτές ἀπὸ τήν "μεγάλη" κοινωνία στήν
Ἑλλάδα. Ἐτσι βρέθηκαν σύμμαχοι πού καταλαβαινότουσαν. Τό σπα-
θὶ καί τό χρῆμα ἐνώθηκαν γιά τήν Δικτατορία πάνω στήν Ἑλλάδα.